

گزارشی از تأثیرات تورم بر بازار مواد مخدر آرامش در بازارهای سیاه

در بازار شیشه حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد افزایش قیمت داشته است و دلیلش هم پیش‌سازهای شیشه است که به صورت ارزی وارد می‌شود. هروئین افزایش قیمت نداشته اما ناخالصی هروئین‌ها افزایش جدی داشته است. درباره تریاک قیمت تقریباً ثابت است.

از تلفن‌های پشت سر هم شاید یکی را جواب بدهد، چون بهمن می‌گوید این روزها حتی به سایه‌اش هم اعتماد ندارد و چه برسد به خبرنگاری که قیمت می‌خواهد. بهمن آخر ماجرا حرفش را بدون چرخاندن دور سرش می‌گوید: تریاک و دوا گران نشده‌اند، عوضش آشغال و اضافاتشان زیاد شده، شیشه ۲۰ درصد گران شده، چون فرمول علمی دارد و گل هم همان است که بود. اما در مشروبات الکلی اوضاع کمی متفاوت است. مشروبات شیشه‌ای حداقل افزایش قیمتی ۲۰ درصدی را داشته‌اند. اگر شب عید که شب بره‌کشان ساقی‌هاست، یک بطری ودکا اسمیرنوف روسی ۱۲۰ هزار تومان بود، حالا کمتر از ۱۷۰ هزار تومان قیمت نمی‌دهند. عرق کشمش دستی (عرق سگی) اما قیمت ثابت خود را حفظ کرده و بسته به داشتن ناخالصی قیمتش از لیتری ۲۵ تا ۳۵ هزار تومان متغیر است؛ قیمتی که سال گذشته هم در همین حدود بود.

تورم و گرانی این روزها جزء جدانشدنی زندگی مردم ایران شده است. آدم‌هایی که قدرت خریدشان کمتر شده و سفره‌هایشان کوچک‌تر و تفریحاتشان به حداقل رسیده. خانواده‌ها در خرید گوشت و لبنیات امساک می‌کنند. محسن و شادی، خانواده‌ای که به‌تازگی سه نفر شده‌اند، بعد از تورم و گرانی خوردن گوشت قرمز را که پیش از این سه روز در هفته داشتند، حالا به یک روز در هفته رسانده‌اند. اگر ماهی سه بار به سینما و رستوران می‌رفتند، آن را به یک بار رسانده‌اند و این سبک زندگی حالا متعلق به بخش عمده‌ای از مردم است؛ اما در مواد مخدر نمی‌شود صرفه‌جویی کرد. اگر تو عادت داشته باشی صبح و ظهر و شب دوا (هروئین) را توی خونت تزریق کنی، اگر پولت برای خرید دوا نرسد، یک نوبت مصرف شیشه را جایگزین دوا می‌کنی و بعد از مدتی می‌شوی جزء آن دسته از معتادانی که مصرف دو و چندگانه دارند و ترک‌کردنشان هم سخت‌تر می‌شود. هرچند پرویز افشار، معاون کاهش تقاضا و توسعه مشارکت‌های مردمی ستاد مبارزه با مواد مخدر و سخنگوی ستاد مبارزه با مواد مخدر از افزایش ۴۰ درصدی شیشه خبر داده بود اما بازار مواد مخدر در میان خرده‌فروشان تغییر چندانی را نشان نمی‌دهد و البته عباس دیلمی‌زاده، مدیرعامل مؤسسه تولد دوباره از افزایش ۲۰ درصدی قیمت شیشه خبر می‌دهد.

پرویز افشار در تیرماه گفته بود: افزایش نرخ ارز و جلوگیری از ورود پیش‌سازهای «متامفتامین‌ها» منجر به گران‌شدن قیمت شیشه شده است. حالا همین افزایش قیمت شیشه این ترس و

نگرانی را به وجود آورده است که معتادان شیشه‌ای با روی آوردن به مصرف شیشه ناخالص دچار وضعیت به مراتب بحرانی‌تری شوند؛ معتادانی که گاهی برای رسیدن به نشئگی قبلی مقدار زیادی شیشه ناخالص مصرف می‌کنند و همین مصرف مواد ناخالص شیوع مرگ‌ومیر مصرف‌کنندگان شیشه را نیز به دنبال خواهد داشت.

رشد صعودی نرخ دلار و کنترل ورود پیش‌سازهای شیشه در چند ماه اخیر موجب افزایش غیرمترقبه قیمت شیشه شده است؛ به‌طوری که هم‌اینک قیمت شیشه نسبت به چند ماه پیش حدود ۴۰ درصد افزایش پیدا کرده که بیشتر به دلیل کنترل ورود پیش‌سازها است.

بعد از نوسانات نرخ ارز اظهارات عده‌ای از کارشناسان حوزه اعتیاد در چند هفته گذشته نشان می‌دهد تغییرات نرخ ارز موجب افزایش قیمت برخی مواد مخدر شده است. اما معاون کاهش تقاضای ستاد مبارزه با مواد مخدر می‌گوید تغییر قیمت بازار مصرف مواد مخدر آن‌قدرها هم تحت تأثیر قیمت ارز نیست بلکه بیشتر به معادله عرضه و تقاضا و کنترل ورود پیش‌سازهای مواد مخدر وابسته است. معمولاً اگر نرخ ارز از قیمت مواد مخدر بالاتر برود، قاچاقچیان مواد مخدر سعی می‌کنند برای حفظ مشتریان‌شان قیمت مواد را بالا ببرند و در عوض از طریق افزودن ناخالصی در قیمت شیشه تغییر اندکی ایجاد می‌کنند.

به گفته معاون کاهش تقاضای ستاد مبارزه با مواد مخدر، تریاک و مشتقات آن و گل شایع‌ترین مواد مصرفی در کشور هستند و چون امسال حجم کشت تریاک در افغانستان به ۹ هزار تن رسیده و به تازگی قاچاق ماری‌جوانا از مرزهای شرقی کشور بیشتر شده است، بنابراین با احتساب معادله عرضه و تقاضا نگران تغییر قیمت تریاک و گل به دنبال افزایش نرخ ارز نیستیم. اما افشار نیز تأکید می‌کند ماجرای ناخالصی‌ها را باید جدی گرفت. به گفته او قاچاقچیان مواد مخدر در نتیجه افزایش قیمت دلار ناخالصی شیشه را افزایش داده‌اند و احتمال افزایش مرگ‌ومیر این مصرف‌کننده‌ها و مسمومیت‌های حاد کبدی و روده‌ای زیاد است. توصیه اکید ما این است قیمت شیشه افزایش پیدا کرده و اگر قاچاقچیان شیشه را به قیمت ارزان در اختیار مصرف‌کننده‌ها قرار می‌دهند، حکایت از افزایش مواد افزودنی و ناخالصی شیشه دارد.

قیمت دست‌نخورده

بهمین از خرده‌فروشان قدیمی مواد مخدر است که پیش‌ازاین نیز اطلاعات زیادی را در اختیار خبرنگار روزنامه «شرق» قرار داده است. او می‌گوید: یک‌سری بزرگ‌تر هستند که تصمیم می‌گیرند مواد را چطور بفروشند، الان هم برای اینکه معتاد نترسه دوا گرون نمی‌شه؛ اما آت‌و‌آشغالش زیادتر می‌شه. البته که این نکته رو هم باید بگم که دواپی که ما تو میدون رجبعلی خیاط دروازه‌غار گرمی ۲۰ تومن می‌فروشیم، از خیابون ۱۵ خرداد که بالا بری می‌شه ۳۰ تومن، تو میدون تجریش می‌شه ۵۰ تومن، جلو در خونه گل‌پسر آقای کارخونه‌دار تو خیابون بوکان نیاوران می‌شه ۷۰۰ تومن.

اما به گفته بهمن نرخ دواي واقعی تغییر جدی داشته است. بهمن می‌گوید اگر ۵۰ گرم هروئین بدون ناخالصی یعنی یک دواي خوب رو پیش از عید می‌تونستی ۲۵ تومن بخری، الان اگر طالب دواي واقعی باشی و پیدا کنی باید ۵۰ تومن بدی؛ اما الان یک چیزی تنگ دوا می‌زنن و یک آت‌و‌آشغال جدی بهش اضافه می‌کنن تا بتونن گرونی رو مهار کنن یعنی یک آشغالی در اختیار مشتری می‌ذارن که نشئگی ۱۰ دقیقه‌ای داره و آخرش هم کف و خون بالا بیاری. تریاک هم اگر تریاک خوب پیدا بشه، یک نخود ۲۰ گرمی تریاک حدود ۷۰ هزار تومن معامله می‌شه.

آرش یکی از ساقی‌ها در گوهردشت کرج است. او نیز درباره قیمت مشروبات الکلی می‌گوید: عرقی که خودمان از انگور تهیه می‌کنیم، اگر واقعاً با کیفیت باشد و قاطی ماطی نداشته باشد، لیتري ۳۵ تا ۷۰ هزار تومان است. دلیل اینکه قیمت عرق سگی تغییر چندانی نکرده، هم به این برمی‌گردد که مشتری اگر بخواهد برای مصرف روزانه پول زیاد بدهد، ترجیح می‌دهد نوشیدنی

شیک‌وپیک در بطری خارجی تحویل بگیرد. به گفته آرش قیمت مشروب شیشه‌ای و کارخانه‌ای حدود ۲۰، ۲۰ درصد افزایش قیمت داشته است. او می‌گوید دلیل این افزایش هم گرانی ارز است و مشروبات نیز چون از خارج از کشور به ایران وارد می‌شوند، افزایش قیمت داشته‌اند. او می‌گوید: بعد از گرانی ودکا که بعد از عرق بیشترین فراوانی مصرف را دارد، ودکاهای ساندیسی که در وکیوم‌هایی شبیه به ساندیس عرضه می‌شوند افزایش تقاضا داشته‌اند. هر بسته ودکای ساندیسی حدود ۱۲ هزار تومان (نیم لیتر) قیمت دارد.

ناخالصی‌های آدم‌کش

مطابق آماری که وزیر کشور به‌عنوان رئیس ستاد مبارزه با مواد مخدر در مرداد در اختیار رسانه‌ها قرار داده بود، مصرف مواد مخدر در ایران به گونه‌ای است که اگر هر معتاد روزانه یک گرم ماده مخدر مصرف کند، این میزان سالانه به یک تُن می‌رسد و این رقم وارد بازار می‌شود. به گفته او تغییر نرخ دلار روی تجارت مواد مخدر هم اثر گذاشته است. وقتی مواد مخدر وارد کشور می‌شود، از ارز استفاده می‌شود و سپس تبدیل به ریال می‌شود. این ریال مجدد تبدیل به ارز برای واردکردن کالا خواهد شد و همین امر بر روند نوسانات بازار ارز مؤثر است. یکی از دلایل تعیین نرخ ارز از طریق بانک مرکزی و مراکز آن نیز به همین دلیل بوده است تا به تقاضاهای کاذب به طور مناسب پاسخ داده شود.

هرچند روی کاغذ و با احتسابات ریاضی مواد مخدر هم گران شده است؛ اما دلال‌ها، کارشناسان و فروشندگان می‌گویند که در بازار مواد مخدر تغییر جدی احساس نمی‌شود. عباس دیلمی‌زاده، مدیرعامل مؤسسه تولد دوباره و کارشناس اعتیاد، در گفت‌وگو با «شرق» تأکید می‌کند: به نظر می‌رسد که در بازار شیشه حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد افزایش قیمت داشته است و دلیلش هم پیش‌سازهای شیشه است که به صورت ارزی وارد می‌شود و درباره پیش‌سازهای شیشه نمی‌شود قیمت را حفظ کرد. هروئین افزایش قیمت نداشته است و در برخی مواقع حتی دسترسی به آن بالا رفته؛ اما ناخالصی هروئین‌ها افزایش جدی داشته است. درباره تریاک قیمت تقریباً ثابت است. دلیل ثبات قیمت تریاک هم افزایش تولید در افغانستان است. عرضه در افغانستان افزایش داشته و این در حالی است که تقاضای تریاک ثابت است.

دیلمی‌زاده تأکید می‌کند: من تحلیلی را از یکی از کارشناسان حوزه مقابله در کانال‌های تخصصی اعتیاد خوانده‌ام که به نظرم تحلیل درستی است. او می‌گوید: برداشت تریاک در افغانستان فصل اولش تمام شده و انبارهای افغانستان پر از تریاک است؛ یعنی میزان دپوی تریاک زیاد است و از طرفی وقتی تریاک انبار می‌شود، آتش را از دست می‌دهد و شروع به خشک‌شدن می‌کند و وقتی شروع به خشک‌شدن می‌کند، افت وزنی پیدا کرده و وزنش از دست می‌رود. بالطبع من به‌عنوان یک فروشنده و انباردار فکر می‌کنم اگر تریاکم را الان نمی‌فروشم، در آینده افت وزنی خواهم داشت و به جای اینکه افت وزنی و ضرر را بپذیرم، تریاک را الان با قیمت پایین‌تر در مقایسه با دو ماه و سه ماه آینده می‌فروشم و همین مسئله کاهش قیمت تریاک را به دنبال خواهد داشت. به گفته دیلمی‌زاده قیمت حشیش و گل نیز همچنان ثابت است و تغییر چندانی نکرده است.

مطابق آمار ستاد مبارزه با مواد مخدر، در ایران دومیلیون و ۸۰۸ هزار نفر مصرف‌کننده مستمر مواد مخدر وجود دارد. طبق این آمار، تریاک، شیره و مشتقات آن همچنان شایع‌ترین مواد مخدر در ایران هستند. علف، ماری‌جوانا و گل نیز پس از تریاک و شیره شایع‌ترین مواد مخدر در ایران هستند. ۶۷ درصد از معتادان به مواد مخدر در ایران تریاک و شیره، ۱۲ درصد علف، ماری‌جوانا و گل، ۱۱ درصد هروئین و کراک و ۸ درصد شیشه مصرف می‌کنند. هرچند شوک اقتصادی تحریم‌های ایران بازار را با تکانه‌های جدی مواجه کرده است؛ اما به نظر می‌رسد ستون‌های بازار مواد مخدر قرص قرص است و معتادان نگرانی چندانی از گرانی مواد مصرفی نخواهند داشت.

شهرزاد همتی